

شرح وظایف کارآموز (اکسترن) پزشکی

(مصوب بیست و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۳/۹/۷)

- کارآموز پزشکی به دانشجوی دکتری عمومی پزشکی اطلاق می‌شود که مراحل علوم پایه و فیزیوپاتولوژی را به پایان رسانده و مجاز به ورود به بخشهای بالینی برای کسب دانش نظری و تجربیات علمی و مهارت‌های حرفه‌ای، تحت نظارت اعضاء هیأت علمی و برای اخذ مدرک دکتری پزشکی است.
- مسئولیت کارآموزان در هر گروه و یا بخش با مدیر گروه یا رئیس آن بخش و در ساعات کشیک با پزشک معالج کشیک یا عضو هیأت علمی آنکال یا دستیار ارشد کشیک بخش یا بیمارستان است.
- پزشک معالج به عضو هیأت علمی که بیمار تحت نظارت وی در بیمارستان بستری می‌شود اطلاق می‌گردد.
- دوره کارآموزی می‌تواند به دو دوره کارآموزی پایه یا استیودنتی و کارآموزی پیشرفته یا اکسترنی تقسیم شود. در دوره استیودنتی دانشجو عمدتاً نقش نظاره‌کننده و مشاهده‌گر داشته و در دوره اکسترنی می‌تواند تحت نظر پزشک معالج یا دستیار، فعالیت‌های تشخیصی و درمانی مندرج در این آئین‌نامه را انجام داده تا بتواند برای انجام وظایف آینده خود به‌عنوان کارورز آمادگی لازم را کسب نماید.

الف) کلیات

۱. حفظ و رعایت شئون شرعی و اخلاق پزشکی در کلیه ساعات حضور در بیمارستان.
۲. رعایت مقررات داخلی گروه یا بخش، بیمارستان، دانشکده و دانشگاه.

۳. رعایت مفاد آئین‌نامه‌ها و مقررات ابلاغ شده از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ب) مراقبت از بیمار و مدارک پزشکی

۴. اخذ شرح حال و انجام معاینه بالینی، تفسیر و پیگیری نتایج آزمایشات و بررسی‌های پاراکلینیک، ارزیابی و بیان برنامه تشخیصی و مطرح نمودن تشخیص‌های افتراقی مناسب از کلیه بیماران بستری مربوط به خود در اوقات عادی و کشیک.

۵. ویزیت روزانه بیماران بستری مربوط در بخش به همراه کارورز و دستیار پزشکی؛ و اطلاع از کلیات برنامه درمانی و لیست داروهای دریافتی و نوشتن سیر بیماری در صورت لزوم و یا ویزیت بیماران سرپایی.

۶. در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه پیگیری دریافت جواب آزمایشات (به شکل غیرحضور مگر در موارد اورژانس) و بررسی آخرین گزارش‌های پاراکلینیک بیمار.

۷. در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه نوشتن یادداشت‌های مخصوص آغاز و پایان هر دوره (on & off-service notes).

۸. در صورت لزوم و به تشخیص دانشکده پزشکی و گروه مربوطه نوشتن برگه‌های درخواست تصویر برداری از جمله MRI, CT Scan، رادیوگرافی، سونوگرافی، آندوسکوپی، آنژیوگرافی و کلیه برگه‌های درخواست پاراکلینیک دیگر، در صورتی که برابر مقررات آن گروه یا بیمارستان یا دانشکده نیاز به نگارش شرح حال بیمار در فرم مربوط باشد.

ج) اقدامات تشخیصی و درمانی

۹. فراگیری امور زیر به منظور کسب مهارت حداکثر به مدت ۶ ماه و با تعیین معاونت آموزشی دانشکده بر عهده کارآموز می‌باشد. بدیهی است باتوجه به راه‌اندازی مراکز آموزش مهارت‌های بالینی لازم است این مهارت‌ها قبل از مواجه شدن با بیمار واقعی، در این مراکز و به نحو مقتضی به کارآموزان داده می‌شود: تزریق، رگ‌گیری (IV blood sampling)، نمونه‌گیری وریدی (venous blood sampling)، گرفتن ECG و تفسیر آن، پانسمان ساده، رنگ آمیزی گرم و مشاهده لام، تهیه و تفسیر میکروسکوپی نمونه ادرار و لام خون محیطی، ساکشن ترشحات حلق و لوله تراشه، فیزیوتراپی تنفسی، تهیه لام خون محیطی، نمونه‌گیری از گلو و زخمها.

۱۰. انجام امور زیر صرفاً با موافقت و تحت نظارت مستقیم پزشک معالج یا دستیار می‌تواند توسط کارآموز انجام شود: گذاشتن لوله معده و گرفتن نمونه از ترشحات معده، گذاشتن سوند ادراری به جز در نوزادان و شیرخواران (ترجیحاً در بیماران هم جنس)، گرفتن گازهای خون شریانی (ABG)، فلبوتومی، بخیه زدن و کشیدن بخیه، انجام تست PPD و خواندن آن، انجام پانسمان‌هایی که نیاز به دبریدمان شست و شوی تخصصی (غیر روتین) و یا بخیه مجدد طبق نظر پزشک معالج دارند و یا عفونی شده باشند، انجام واکسیناسیون روتین اطفال در خانه‌های بهداشت و یا درمانگاهها، انجام شست و شوی گوش، کنترل ضربان قلب جنین (Fetal Heart Rate) و انقباضات رحم و حرکات جنین، گچ‌گیری ساده و باز کردن گچ.

۱۱. کارآموزان در موارد زیر صرفاً می‌توانند انجام هر کدام از این اعمال را توسط فراگیران مقاطع بالاتر (کارورز یا دستیار) مشاهده نمایند: مشاهده تامپون قدامی بینی، مشاهده خارج کردن جسم خارجی از گوش، حلق، بینی و چشم، مشاهده کوتر خون ریزی بینی، مشاهده گذاشتن لوله تراشه و airway، مشاهده کارگذاری کشش

پوستی، مشاهده آتل‌گیری، مشاهده انجام پونکسیون لومبار (Lumber Puncture)، مشاهده تخلیه آبه، مشاهده نمونه‌گیری سوپراپوبیک، مشاهده کشیدن (tap) مایع آسیت و پلور، مشاهده و یادگیری CPR، مشاهده و یادگیری زایمان طبیعی (مربوط به کارآموزان دختر براساس بخشنامه شماره ۸۲۲۱۸ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۶ وزیر محترم وزارت بهداشت)، مشاهده آسپیراسیون و بیوپسی مغز و استخوان، مشاهده پونکسیون مفصل زانو، مشاهده تزریق داخل نخاعی (intrathecal) و داخل مفصلی، مشاهده انجام جراحی‌های سرپایی ساده (خته، برداشتن توده‌های سطحی، خارج کردن in growing nail، مشاهده گذاشتن Chest tube، مشاهده تزریق داروهای خطرناک، مشاهده تعویض لوله نفروستومی یا سیستوستومی، مشاهده درناژ سوپراپوبیک مثانه، مشاهده گذاشتن کاتتر وریدی نافی و همکاری در تعویض خون نوزدان، مشاهده سونداژ ادراری شیرخواران، مشاهده کات دان، مشاهده هر اقدام تشخیصی، درمانی و تهاجمی دیگر که در برنامه آموزشی مصوب کارورزان پیشنهاد شده، و بقیه موارد مشابه که در این آئین نامه نیامده است.

د) شرکت در همایش‌های آموزشی

۱۲. شرکت منظم و فعال در کلیه کلاس‌های درس تنوری و یا کارگاهی و جلسات آموزشی بخش شامل گزارش صبحگاهی، کنفرانس‌های علمی، کلاس‌های management اتاق‌های عمل، راندهای آموزشی و سایر برنامه‌های آموزشی.
۱۳. حضور فعال و منظم در ویزیت بیماران توسط پزشک معالج.
۱۴. شرکت در درمانگاه یا خانه‌های بهداشت طبق برنامه تعیین شده و گرفتن شرح حال، انجام معاینه از بیمار و معرفی بیمار به پزشک معالج یا دستیار.

۱۵. معرفی بیمار در راندهای آموزشی طبق نظر پزشک معالج یا دستیار مربوط، شامل معرفی کوتاه بیمار، دلیل بستری شدن، بیان تشخیص‌های افتراقی و طرح درمانی.
۱۶. ارائه کنفرانس‌های علمی در صورت لزوم طبق برنامه تنظیمی توسط آموزش بخش یا دستیار ارشد.

ه) حضور در بیمارستان

۱۷. حضور در بیمارستان، درمانگاه و یا خانه‌های بهداشت طبق برنامه تعیین شده از سوی ریاست هر گروه و یا بخش یا دانشکده (مسئول آموزش کارآموزان هر بخش موظف است برای کلیه ساعات حضور آنان در بخش برنامه آموزشی مدون تهیه و در آغاز دوره اعلام کند).
۱۸. حداکثر تعداد کشیک بر اساس شرایط گروه و دانشکده تعیین و در هر صورت از ۱۰ شب در ماه تجاوز نخواهد کرد. حداقل تعداد کشیک در گروه‌های داخلی، جراحی، کودکان و زنان ۵ شب در ماه، و در گروه‌های دیگر مدیر گروه یا رئیس بخش براساس تعداد بیمار، تعداد کارآموز، امکانات رفاهی، تعداد تخت بیمارستانی و برنامه آموزشی حداقل تعداد کشیک را تعیین می‌کند. ساعت کشیک کارآموزان براساس امکانات و شرایط هر دانشکده پزشکی تعیین می‌گردد.
۱۹. تنظیم برنامه چرخش کارآموزان در بخشها و کشیک‌ها به عهده پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان است.
۲۰. جابجایی در برنامه کشیک ممکن نیست، مگر با اطلاع قبلی (حداقل ۲۴ ساعت قبل) و یا در موارد اضطراری، به شرط تعیین جانشین و موافقت پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان.
۲۱. ترک کشیک جز در موارد اضطراری و با کسب اجازه از پزشک یا دستیار ارشد مطلقاً ممنوع است.

۲۲. خروج از بیمارستان در اوقات عادی با استفاده از مرخصی ساعتی و با موافقت پزشک یا دستیار مستقیم و پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان مقدور است.
۲۳. اولویت کاری کارآموزان، شرکت در جلسات و همایش‌های آموزشی، راندهای آموزشی و در درمانگاه‌ها است.
۲۴. موارد تخلف کارآموزان از شرح وظایف فوق و یا هرگونه اهمال در انجام وظایف و یا شکایات کارآموزان در این رابطه حسب مورد در شورای آموزشی بخش، گروه یا بیمارستان یا دانشکده مطرح و تصمیمات لازم گرفته خواهد شد. چنانچه مسائل مطروحه در هر کدام از مراجع رسیدگی کننده اولیه به نتیجه قطعی نرسیده، مورد به مرجع بالاتر جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارجاع خواهد شد. مرجع نهایی تصمیم‌گیری، شورای آموزشی دانشکده خواهد بود.
۲۵. مدیران گروهها و روسای بخش‌های بیمارستانی آموزشی مسئول حسن اجرای این آئین‌نامه هستند و رؤسای دانشکده‌های پزشکی از طریق معاونین آموزشی بیمارستانها بر حسن اجرای این آئین‌نامه نظارت خواهند داشت. برنامه مدون آموزشی کارآموزان در هر گروه باید با تائید دانشکده پزشکی تهیه و از طریق دانشکده و گروه به کارآموزان ابلاغ گردد. همچنین گروه‌های آموزشی موظفند در جلسه‌ای توجیهی کارآموزان هر دوره را در ابتدای دوره کارآموزی در آن گروه توجیه نموده و آنان را با شرح وظایف و مقررات گروه آشنا نمایند.